

УДК 338.515

Л.М. Петренко, асп.

Кіровоградський національний технічний університет

Теоретичні основи дослідження поняття «ділова активність»

В статті розкриті підходи до визначення сутності ділової активності підприємства, розглянуто її трактування у широкому та вузькому розумінні. Охарактеризовано сутність ділової активності з точки зору фінансового аналізу та фінансового менеджменту.

ділова активність, економічний потенціал, ефективність, оборотність

В сучасних умовах господарювання ділова активність відіграє одну з головних управлінських ролей в соціально-економічному розвитку підприємства. Виникнення поняття ділової активності діалектично зумовлене та практично виправдане, оскільки в цілому відображає суть змін в економіці, що стосуються потреби зіставлення розмірів вкладених ресурсів з проміжними та кінцевими результатами їх використання.

Проблеми визначення сутності ділової активності розглянуті в працях зарубіжних вчених-економістів, зокрема таких, як: Д.А. Дакер, Е.Дж. Долан, Р.Дж.Кемпбел, Ф.Котлер, Л.А. Беренстайн, А.Д. Шеремет, В.В. Ковальов, Г.В. Савицька, Р.С. Сайфулін, Н.М. Деева, О.І. Дедіков, К.В. Измайлова та ін. Розробці окремих аспектів даної проблеми присвячені наукові праці і вітчизняних економістів: Т.А. Лахтіонової, Р.О. Костирко, М.Д. Білик, О.В. Павловської, Н.Ю. Невмержицької, Є.В. Мниха, Н.М. Притуляк, В.О. Подольської, О.В. Яріш, Ю.С. Цал-Цалко та ін. Однак сьогодні залишаються ще невирішеними питання чіткого обґрунтування теоретичних основ ділової активності суб'єктів господарювання.

Основна мета даної статті полягає в розгляді та конкретизації визначення ділової активності підприємства.

Термін "ділова активність" почав використовуватися у вітчизняній аналітичній літературі порівняно недавно, однак уже набув широкого розповсюдження. Але в його трактуванні різними вченими-економістами спостерігаються певні відмінності.

Розглядати ділову активність можна з двох позицій – у широкому та вузькому розумінні. У широкому розумінні ділова активність означає весь спектр зусиль, спрямованих на просування фірми на ринках продукції, праці, капіталу. У контексті аналізу фінансово-господарської діяльності цей термін розуміють вужче - як поточну виробничу й комерційну діяльність підприємства.

Дослідження теоретичних основ ділової активності доцільно здійснити із врахуванням уже наявних підходів до її визначення (таблиця 1).

	понять	
3.	Економічна енциклопедія, http://hohlopedia.org.ua/Ekonomichna_entsyklopediya/	Активність ділова – реальні, ініціативні, ефективні дії підприємців, підприємницьких структур, ділових людей, спрямовані на одержання позитивних результатів підприємницької діяльності, внаслідок якої реалізуються задані програми й заплановані заходи.
4.	Лахтіонова Л. А. Фінансовий аналіз сільськогосподарських підприємств: Навч. посіб. — К.: КНЕУ, 2004. — С. 295	Ділова активність підприємства у фінансовому аспекті виявляється передусім у швидкості обороту його засобів. Ділову активність характеризують як мотивований макро- і мікроекономічним рівнем управління процес стійкої господарської діяльності організації, направлений на забезпечення її позитивної динаміки, збільшення трудової зайнятості та ефективне використання ресурсів з метою досягнення ринкової конкурентоспроможності
5.	Н.М. Деєва, О.І. Дедіков Фінансовий аналіз. Навчальний посібник . – К.: ЦУЛ, 2007. 155-161с.	Ділова активність підприємства у фінансовому аспекті в першу чергу виявляється у швидкості обороту його засобів.
6.	Коваленко Л.О., Ремньова Л.М. Фінансовий менеджмент: Навч. пос. -3-те вид., випр. і доп. -К.: Знання, 2008. - 483с.	Ділова активність — це комплексна характеристика, яка втілює різні аспекти діяльності підприємства, а тому визначається системою таких критеріїв, як місце підприємства на ринку конкретних товарів, географія ділових відносин, репутація підприємства як партнера, активність інноваційно-інвестиційної діяльності, конкурентоспроможність
7.	Куриленко Т.П. Теоретичні аспекти визначення ділової активності / Т.П. Куриленко // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – 2008. – №4(47). – С.87.	Ділова активність комерційної фірми проявляється в динамічності її розвитку, досягненні нею поставлених цілей, що відображають відповідні натуральні й вартісні показники, в ефективному використанні економічного потенціалу, розширенні ринків збуту своєї продукції. В фінансовому аспекті ділова активність підприємства знаходить своє віддзеркалення, насамперед, у швидкості обороту його коштів, відображає ефективність роботи підприємства відносно величини авансованих ресурсів або відносно величини їх споживання в процесі виробництва.
8.	д.е.н., професор., Турило А.М., Вчєрашня І.С. Основні ознаки визначення категорії «економічна активність підприємства»	ділова активність підприємства - це економічна категорія, яка характеризує економічну діяльність підприємства з позицій внутрішніх його змін і проявляється через зміну її інтенсивності у часі.
9.	Управління трудовим потенціалом: Навч. Посіб. / В. С. Васильченко, А. М. Гриненко, О. А. Грішнова, Л. П. Керб. — К. : КНЕУ, 2005. — 403 с.	ділова активність – це реальні, ініціативні, ефективні дії підприємців, підприємницьких структур, ділових людей, спрямовані на одержання позитивних результатів підприємницької діяльності, внаслідок якої реалізуються задані програми й заплановані заходи

Продовження таблиці 1

№	Автор та джерело	Визначення
10.	Костенко Т. Д., Підгора Є. О., Рижиков В. С., Панков В. А., Герасимов А. А., Ровенська В. В. Економічний аналіз і діагностика стану сучасного підприємства/ видання 2-ге перероблене та доповнене. Навч. посібник. — К.: Центр учбової літератури, 2007 — 400 с., с. 310-314	Ділова активність підприємства у фінансовому аспекті проявляється, насамперед, у швидкості обороту його коштів. Аналіз ділової активності полягає в дослідженні рівнів і динаміки різноманітних коефіцієнтів оборотності, які в узагальненому виді являють собою відношення виторгу від реалізації продукції до середньої за період величини коштів або їхніх джерел. В окремих випадках показники оборотності можуть бути розраховані за станом на початок і кінець періоду оцінки.
11.	Ю. С. Цал_Цалко Фінансовий аналіз. Підручник. — К.: Центр учбової літератури, 2008. — 566 с. С. 404	ділова активність підприємства формується за рахунок внутрішньої і зовнішньої ефективності. Внутрішня ефективність забезпечується організацією господарської діяльності, зовнішня — найкращим асортиментом готової продукції, товарів, робіт і послуг. Щодо переліку об'єктів діяльності підприємства, то виділяють дві концепції: маркетингову — виходячи з потреб ринку і технологічну — побудовану на інноваційних можливостях.
12.	Ковалев В. В. Финансовый анализ: методы и процедуры. — М.: Финансы и статистика, 2006. — 560 с., с. 342	У широкому розумінні ділова активність означає весь спектр зусиль, спрямованих на просування фірми на ринках продукції, праці, капіталу. У вузькому розумінні (у контексті аналізу фінансово-господарської діяльності) ділова активність підприємства означає його виробничу та комерційну діяльність.
13.	Ансофф И. Новая корпоративная стратегия. — СПб.: Питер, 1999.	Ділова активність підприємства може бути визначена як комплексна порівняльна характеристика підприємства, яка відображує ступінь переваги сукупності оціночних показників його діяльності, що визначають успіх підприємства на певному ринку за певний проміжок часу, по відношенню до сукупності показників конкурентів.

Ділова активність відображає рівень ефективності використання матеріальних, трудових, фінансових та інших ресурсів і в той же час характеризує якість управління, а також можливості потенційного розвитку підприємства.

Можна виділити кілька точок зору на об'єкт впливу ділової активності на розвиток підприємства.

Загальне визначення терміну «ділова активність» надано в економічних енциклопедіях, словниках та Державного стандарту 3966 – 2009 «Засади і правила розроблення стандартів та терміни та визначення понять», де: «активність ділова –

З макроекономічної точки зору поняття ділова активність використовується в характеристиці окремих фаз економічних циклів.

З точки зору маркетингової діяльності підприємства. Т.С. Броннікова і А.Г.Чернявський [3] вивчення тенденцій ділової активності відносять до найбільш типових завдань дослідників маркетингу і вважають, що циклічність і сезонність ділової активності є показником привабливості товару .

На нашу думку, ділову активність підприємства можна визначити як мотивований на макро- і мікрорівні процес управління ефективністю господарської діяльності суб'єктів економічних відносин, спрямований на забезпечення їх розвитку, збільшення трудової зайнятості й ефективне використання всіх видів ресурсів з метою досягнення ринкової конкурентоспроможності й формування сучасного інноваційно-інвестиційного потенціалу суб'єктів ринкових відносин і національної економіки в цілому

Отже розглянувши усе вище викладене можна зробити висновок, що термін «ділова активність» є широко розповсюдженим та не має єдиної точки зору щодо його змісту. Економічний зміст ділової активності визначається індикаторами ефективного використання підприємством вкладених в нього коштів та показниками, що характеризують можливість підвищення результативності його діяльності.

Список літератури

1. Ансофф И. Новая корпоративная стратегия./ Ансофф И. – СПб.: Питер, 1999.
2. Білик М.Д. Фінансовий аналіз: Навч. посіб./ Білик М.Д., Павловська О.В., Притуляк Н.М., Невмержицька Н.Ю. - К.: КНЕУ, 2005. - 592 с.
3. Броннікова Т.С. Маркетинг: учеб. пособие / Т. С. Броннікова, А. Г. Чернявский. — М. : Финансы и статистика, 2001. — 416 с.
4. Васильченко В.С. Управління трудовим потенціалом: Навч. Посіб. / В. С. Васильченко, А. М. Гриненко, О. А. Грішнова, Л. П. Керб. — К. : КНЕУ, 2005. — 403 с.
5. Державного стандарту ДСТУ 3966 – 2009 Засади і правила розроблення стандартів на терміни та визначення понять / за станом на 30 жовтня 2009 року N 398 / Державний комітет України з питань технічного регулювання та споживчої політики. – Офіційне видання – К.: Бібліотека офіційних видань, 2009 . – 207 с.
6. Деєва Н.М. Фінансовий аналіз. Навчальний посібник . / Деєва Н.М., Дедіков О.І. – К.: ЦУЛ,2007.155-161с.
7. Економічна енциклопедія[Електронний ресурс]/ Режим доступу : http://hohlopedia.org.ua/Ekonomichna_entsyklopediya/
8. Ковалев В.В. Финансовый анализ: методы и процедуры. – М.: Финансы и статистика, 2006. –560 с.,с.342
9. Коваленко Л.О. Фінансовий менеджмент:Навч.пос../ Коваленко Л.О., Ремньова Л.М . - К.:Знання,2008.-483с.
10. КостенкоТ.Д. Економічний аналіз и діагностика стану сучасного підприємства/ видання 2-ге перероблене та доповнене. Навч. посібник. / КостенкоТ.Д., Підгора Є.О., Рижиков В.С., Панков В.А., Герасимов А.А., Ровенська В.В. — К.: Центр учбової літератури, 2007 — 400 с., с. 310-314.
11. Куриленко Т.П. Теоретичні аспекти визначення ділової активності / Т.П. Куриленко // Вісник аграрної науки Причорномор'я – 2008 – №4(47). – С.87.

Л.Петренко

Теоретическая основа понятия «деловая активность»

В статье раскрыты подходы к определению сущности деловой активности предприятия, рассмотрено ее трактование в широком и узком понимании. Охарактеризована сущность деловой активности с точки зрения финансового анализа и финансового менеджмента.

L.Petrenko

Theoretical basis of concept business activity

In clause the approaches to definition of essence of business activity of the enterprise are opened, its interpretation in wide and narrow understanding is considered. The essence of business activity is characterized from the point of view of the financial analysis and financial management.

Одержано 10.11.10